קריסקא איז קרוכלע און פוכקע און איז זעהר שפארעוודיג.

עס האט דיא ריכטיגע גרדיכטקייט אום צו קענען דאס צו־ שלאגען אין א שמאנד פאר קייקס, אדער עס אויסצומישען אין דיא סקארינקעס פון א פאי.

עס גיט דעם ריכטיגען עונג שבת צו׳א קוגעל אדער א פאי.

עס האט אן אנגענעהמען, אפעטיטנעם אויסזעהן און שמעקט אימער זעהר פריש. דיא ריינקייט און קלארקייט זעהט זיך ארויס אין יעדע ברעקעלע וואס איהר ניצט.

קריסקא

דער כשר׳ער און פארזוער פעט צו פרעגלען און צו באקען

איז דער קרים פון דעם ריינסטען פלאנצען (וועדזשעטייבל) אויל און עס איז דארום אמת כשר פון נאטור. עס איז אויך פארעוע און מעג גניצט ווערען מיט פליישיגם אדער מילכיגס.

פערקויפט אין אלע גראסעריס.

די אידען פון ווינדזאר

פון ל. ר—ג.

ווינדזאר, אנט.

ענדליך איז דער מאמענט וואס די ווינדזאר אידען האבען ערווארט מיט אונגעדולד געקומען, — דער מאמענט, וועלכער האט אנגעפילט מיט פרייד און נחת די הערצער פון די היגע אידען. דער מאמענט וועלכער האט די היגע אידען דערהויבען צו דער הויכער גייסטיגער מדרגה איז געקומען.

די ווינדזארער אידען (אדער בעסער די עטליכע היגע גרעסערע שטעדט זענען געזאגט די אידען וועלכע געפינען זיך אין דיגע נחת. און אבוואהל זיי זיינען טרוד גאנץ גוט אפ, און האבען פון נאך שטענ־ גיט צו טראכטען וועגען דעם ״זיך״ און אין ביזנעס וועלכעס גיט זיין קיין צייט דעם אייגענעם גייסט. עס זיינען אידען וועלכע האבען גוטע פאלגען פון זייער ארבייט און שטענדיגען פארנומען זיין — פארגעסען זיי דאך ניט אין דעם גייסטיגען וועלטעל, און ביסלעכוויז, ביסלאכ־ וויז ענטוויקעלט זיך א שטיקעל אידענ־ טום אין די ״באדער ביטים״.

ביז איצט האבען זיי זיך אמעהרם טענה אפגעגעבען מיט שוהלען, עליות, הקפות און זא ווייטער. אמת עס האט זיך געגרינדעט און ארבייטער־רינג ברענטש, אבער די שטאדט האט אויס־ געלאכט די ״ראדיקאלען״ און ווער האט דאס געגלויבט אז דאס ״ראדיקאלע קינד״ וועט באקומען א גאנץ גוטען אפ־ קלאנג דא, און טאקע א ווירקונג אויך, דאסיהאט מען געקענט זעהען ביי די וואה־ לען צום אידישען קאנגרעס, אז אן ארבייטער רינג קאנדידאט איז ארויס דער זיגער... און ניט נור האט די ״יוני־ גענד״ וועלכע איז דא זעהר קליין, ערוואכט, נאר אויך די ״טאטעס״, די ארטאדאקסען האבען געעפענט זייערע אויגען, און דער בעסטער באווייז דער־ פאר איז, די לעצטע אונטערנעהמונג זייערע — די שולע!

די ווינדזארער אידען האבען זיך ארומגעזעהן, אז זיי טוען פאר זיך און זייערע קינדער גאנץ גענוג אין מאטעריע־ לען צושטאנד, אבער אין גייסטיגען בלייבען זיי הינטערשטעליג... די קינ־ דער באקומען זייער ערציהונג אין די פאבליק סקוהלס, פארגעסען זייער שפראך, זייער געשיכטע, און וויסען גאנץ ווייניג וועגען זייער פאלק און לעה־ רע. און אבוואהל עס זענען פון צייט צו צייט געקומען לעהרער ״חיברו טיט־ שערס״ א. ז. וו. האבען זיי דאך אנגע־ הויבען באגרייפען אז די קינדער זייערע מוזען קריגען א פאלקס־ערציהונג. אן ערציהונג וועלכעס זאל ניט זיין אין דער האנד פון דעם ״טיטשער״, נאר אן ערציהונג וועלכע זאל האבען א טענדענץ, און דערצו האבען זיי איינגעזעהן אז זיי דארפען האבען א פאלקס־שולע — שולע וועלכע זאל באלאנגען צו אלע ווינדזארער אידען און מימילא וועט די לעהרע אויך שטעהן אונטער דעם אויפזיכט פון כלל.

ביי די ווינדזארער אידען שפילט זיך ניט מיט ווערטער. געזאגט און געטון.

און איהר וועט איצטער באגעגנען אויף׳ן ראג פון אלמער עווענו און טאס־ קאראַרע סטריט די שעהנסטע געביידע וועלכע איז איצט אויפגעשטעלט געווארען פון די היגע אידען אלס א שולע פאר זיי־ ערע קינדער.

האט געמענגט די סומע פון דער שול־ געביידע באטרעפען אכט און צוואנציג טויזענד דאלאר, איז ביי אזא קליינע אידישע קהלה די סומע געשאפען געווא־ רען און פון חודש אלול ביז היינט איז די שול א פארטיגע!

ווי גרויס איז די פרייד פון די היגע אידען איז צו זעהען פון דער ערעפענונג. די שול געביידע וועלכע איז זיכער די שענסטע און באקוועמסטע, האט זיך באקומען אן ערעפענונג וועלכע איז די איינדרוקספאלסטע וואס איז אמאל גע־ וועזן ביי אזא אונטערנעהמונג.

דער טאג זונטאג דער 21־טער דע־ צעמבער וועט געוויס בלייבען אין דעם זכרון פון די ווינדזארער אידען.

באלד אין דער פריה האט זיך גע־ פיהלט יום טוב׳דיג און יעדער איד זא־ גאר די געגנער האבען זיך פארברייטעט מיט פרייד צו געהן צו דער ערעפענונג פון דעם אידישען ערציהונגס אנשטאלט.

אין דער גאס פאר דער שולע האבען זיך די אידען פארזאמעלט און די ערשטע רעדען זיינען אין דער ״גואל צדק״ שוהל געהאלטען געווארען, ביז מען האט דעם ״שליסעל״ פארקויפט.

אבוואהל עס איז געוועזן אן איינפא־ כער הילצערנער שליסעל איז ער דאך פארקויפט געווארען פאר ניט ווייניגער ווי דריי טויזענד דאלאר!

אנגעפאנגען די ליסיטאציע אויף דעם הילצערנעם שליסעל מיט 100 דאלאר און לואיס קאפלאן וועלכער איז געוועזן דער אקשענער, האט ערקלעהרט אז ער הויבט אן קליין, ער וויל אבער אויס־ לאזען ביי גרויס. ער האט אפגעט גע־ טראפען. מר. סייקאן מארקס האט גע־ שלאגען אין געלד ארויין ביז $2,300 און ענדליך איז עס געבליבען ביי דזש קא־ ווינסקי פאר דעם גאנץ באדייטענדען פרייז 3 טויזענד דאלאר!

א שטיקעל פאראד האט זיך דאן אנגע־ פאנגען, און די פראצעסיע מיט מר און מרס. קאווינסקי אין שפיץ האט מארשירט איבער דער גאס צו דער שולע וועלכע איז געווען פארשלאסען. און מר. קאווינסקי האט די טיר מיט׳ן שליסעל געעפענט.

ווען דער עולם איז אריין אין דעם גרויסען אמת שעהנעם, רייכען זאל פון דער שולע, האט מר. וו. קענעדע, עקס מעמבער אף פארלאמענט און דער איצטי־ גער פיהרער פון די היגע ליבעראלען אר־ רעסירט דעם עולם. פארשטעהט זיך אז ער האט באגריסט די אידען און דער־ צעהלט זיי זייערע פעהיגקייטען און גרוים קייט, צווישען פילעס האט ער אויך געזאגט, אז ער געדענקט גוט מיט 25 יאהר צוריק די ערשטע אידישע אימיג־ ראנטען אין די באדער־סיטיס, אבער דאן האבען זיי ניט פארמאגט די גרעסטע געביידעס פון דאנען...

א. ע. פלעמינג ק. כ. האט אויך בא־ גריסט די אידען מיט זעהר א שעהנע רעדע.

״די קינדער פון היינט״ האט ער גע־ זאגט, ״זיינען די פרויען און מענער פון מארגען״ און איהר טוט זעהר גוט וואס איהר לערענט אייערע קינדער צו זיין די אמת׳ע מענשען וועלכע זאלען קע־ נען האלטען די עקזיסטענץ פון מארגען״.

מיירדזשאר טאלמי, מעמבער אף פאר־ לאמענט וועלכער איז אויפגענומען געווא־ רען מיט גרויסע אוואציעס האט גערעדט זעהר הארציג וועגען די אידען, איהר האט א בילדונג וועלכע וועט אייך דיענען ניט נאר פאר דער ערציהונג פון אייערע קינדער, נאר אויך פאר דער פארוואו־ לונג פון אייך און אייערע קינדער, דער גרויסער שעהנער זאל, וועט ניט איינ־ מאל זיין פארנומען מיט טענץ, חתונות שמחות און זא ווייטער, אבער איהר וועט שטענדיג געדענקען אן אייער נאַט און פאלק.

אויב עס איז פאראן א נאציאן אין דער וועלט — האט ער ווייטער געזאגט — וועלכע מעג זיין שטאלץ אויף זייער אבשטאמונג און אויף דעם בלוט וואס פליסט אין זיי איז עס די אידישע נאצ־ יאן. ווען מען טראכט זיך אריין אין דער אידישער היסטאריע וואס זיי זיינען אויסגעשטאנען אין זייער גלות און דאך איז זייער עקזיסטענץ שטארק און מעכ־ טיג, מוז מען זיי שעצען און אכטען״.

עס זיינען געווען פילע נאציאנען וועלכע זיינען צוברעקעלט געווארען, פאר לארען געגאנגען, אפגעווישט געווארען — ווייסט איהר פאר וואס? ווייל קיינע פון זיי האבען זיך געהאלטען אויף ״מאכט״ אדער ״שעהנהייט״, דאס אידישע פאלק איז אבער אימער געשטא־ נען פאר גערעכטיגקייט דעריבער עקזיס־ טירען זיי און זייערע פארפאלגער באקו־ מען אימער די ריכטיגע שטראף. א ביישפיל רוסלאנד!

עס האבען אויך גערעדט פילע אנדע־ רע פערזאנען.

נאך די רעדען האבען זיי פארט־ געזעצט די ליסיטאציע און אלעס וואס האט זיך אין דער געביידע געפונען איז ״פארקויפט״ געווארען און געוואונען גע־ ווארען איז די סומע פון זעקס טויזענד דאלאר.

נאך דער ערפאלגרייכער ליסיטאציע האט זיך דער עולם גענומען צו דעם מא־ טעריאליסטישען און טאקי מיט גאנץ פיין געשמאקע מאכלים האבען זיי דורכגע־ פיהרט זייער ערעפענונגס באנקעט, און נאטירלך האט קיין רקידה׳לע אויך ניט געפעהלט און טאקי ״פא חסידאצקאמו״ א הוימי׳שעם מיט׳ן קנאה!

איצטער בלייבט צו זעהען אז די ווינדזאר אידען זאלען דורכפיהרען זייער שעהנע כונה אויך ווייטער און געבען זייערע קינדער די אמת׳ע אידישע ערצי־ הונג אין זייער שפראך אין וועלכע קינ־ דער מיט עלטערען קענען זיך לייכט דורכ־ רעדען און פארשטעהן און עס איז צו האָ־ פען אז קיין שטערונגען וועלען אין זייער וועג ניט שטעהן.

די גאנצע ארבייט פון דער שולע איז דורכגעפיהרט געווארען דורך דער היגער ״אגודת בני ציון״ פון וועלכע פאלגענדע זענען די אנפיהרער

מ. חפץ פרעזידענט.
סעם שווארץ, וויס פרעזידענט.
י. לוקרעץ, טרעזשורער.
י׳ פאלקא, פינאנץ סעקרעטער.
ס. ראזענבערג, רעקא. סעק.

סקונגע מענער און פרויען

האלטען ניט ווייערע איבער־ ריגע געלט אין הויז אדער טראגען עס ארום אין די קע־ שענעס.

זיי לייגען עס אריין אין א סייווינג באנק אזוי אז דאס געלט פארדיענט געלט.

באשליסט יעצט צו לאזען אונז העלפען אייך שפארען. אינטערעסט געצאהלט יעדע זעקס מאנאטען.

אפגעצאלט קאפ׳ט.	$6,500,000
רעזערוו פאנד	$12,000,000
רעזאָרסעס	$130,000,000

די בענק אף נאווא סקאשיא

ברענטשעס
קווין און מיקאל סטריט, ה. ל. טעמאז מענעדזשער
ספעדיינא און דאנדעס סט. א. וו. הורלסמאן עקטינג מענעדזשער

BANK of NOVA SCOTIA ESTABLISHED 1832

אידישע נייעס פון דער אלטער היים

ארויסגענומען פון פארשידענע אידי־ שע אייראפעאישע צייטונגען.

דער אידישער סאציאליסט נעקער געשטארבען

ווי דאס וויענער אידיש סאציאליס־ טישער ארגאן ״דער וועקער״ מעלדעט איז אין לעמבערג געשטארבען דער בע־ קאנטער פיהרער פון די אידישע סאציאל דעמאקראטען יהושע נעקער.

אליין א בעל מלאכה, א בעקער ארביי־ טער, איז ער געווען איינער פון די ערשטע ארגאניזאטארען פון די אידישע ארבייטער אין גאליציען, ארויספיה־ רענדיג זיי פון דער אסימילאטארישער סעקציע פון דער פ. פ. ס. און גרינדער פון דעם אידישען סאציאליסטישען אר־ גאן ״דער סאציאל דעמאקראט״. דער פארשטארבענער איז געווען א גוטער פאלקס רעדנער און א הייסער קעמפער פאר יודיש. ביי זיינע פארטיי חברים און אויך אין גאנצען לעמבערג איז ער געווען זעהר בעליעבט און געאכטעט.

ארעסטירט מ. ה. טוזנער אלס באלשעוויק.

דער וואַרשאווער ציוניסטישער עסקן מ. ה. טוזנער, וועלכער איז אליין א פינסקער, איז מיט א קורצע צייט צו־ ריק אבגעפאהרען אהיים קיין פינסק וועגען כלל ענינים. ער האט מיט זיך אויך געפיהרט א גרעסערע סומע געלד פון אמעריקאנער קאמיטעט צום פארטיילען צווישען די פינסקער אידען.

קומענדיג קיין פינסק האט איהם די שטאנדארטיע ארעסטירט אלס באלשע־ וויקישען קאמיסאר און איהם בעשול־ דיגט אין איינארדנען אין פינסק ״געהיי־ מע באלשעוויסטישע״ פערזאמלונגען און דאס גלייבען. צום אומגליק האט מען ביי איהם אויך געפונען די אמעריקאנער געלדער, איז דאך שוין די בעשולדיגונג אודאי געוועזן א בוט׳ע.

קיין שום טענות האבען ניט גע־ האלפען. העק מ. טוזנער איז אלס באלשעוויק אבגעשיקט געווארען צום שטאב, וואו מען האט איהם געזאגט שטעלען פארן פעלד געריכט.

תיכף האט מען וועגען דעם ארעסט געמעלדעט דעם צ. ק. פון דער ציוניסטי־ שער ארגאניזאציע אין פוילען און דעם סיים קלוב וועלכע האבען באלד אין ווארשא אנגענומען די ענערגישע שריט, אז העד טוזנער זאל ניט געשטעלט ווע־ רען פאר׳ן פעלד געריכט.

אין שטאב האט זיך אנגעהויבען א נייע אויספארשונג וואס האט געדויערט א שעהן ביסעל צייט.

ענדליך האט זיך דער אמת ארויס־ געוויזען און העד טוזנער איז בעפרייט געווארען מיט׳ן רעכט צוריק אבפאהרען קיין ווארשא.

אן אוזאנגטורע אין אידישען טעאטער אין קראקא

דער קראקאווער ״נאגיעט״ מעלדעט אז דינסטאג אין אווענד איז א המון פון אידישע מלחמה אינוואלידען אריינגע־ דרונגען אין אידישען טעאטער אין קרא־ קא און געמאכט א גרויסע אוזאנגטורע, צוברעכענדיג די שטוהלען און פערניכ־ טענדיג די סצענע. די אינוואלידען פא־ דערען אז מען זאל זיי איבערגעבען דאס טעאטער, ווייל נאר זיי זייען בערעכ־ טיגט צו גענייסען פון דעם פערדיענסט פון דעם טעאטער. ערשט מיט דער הילף פון פאליציי איז געלונגען פארטא־ רערצויאגען די רעמאנסטראנטען.

דער ״פעראיין פון די אידישע אינ־ וואלידען״ האט צו דער דאזיגער דע־ מאנסטראציע קיין שייכות ניט.

קויפט אלעס וואס איהר דארפט פאר אייער פרוי און קינדער אין

ה. קינג׳ס

צי איהר דארפט א דרעס אדער וויסט פאר אייער פרוי, אדער א קינדער־קליידעל פאר אייער מיידעלע, אונטערוועש אדער סוועטערס, אדער אנדערע זאכען אינ׳ם ליין פון דריי גודס — קענט איהר עס באקומען צו די ביליגסטע פרייזען ביי קינגס

פון קינגס סטאר וועט איהר שטענדיג בלייבען צופרי־ דען. און ביי אונז אין סטאר. פארשטעהט מען אייך אויך ווען איהר רעדט אידיש

H. KING

352-354 קאלעדזש סטריט
קארנער בראנזוויק עוועניו טעלעפאן קאלעדזש 2981

1000 פוילישע מארקס $11.50

ראטענבערג
141 קווין סט. וועסט

BANK OF MONTREAL

עטאבלירט איבער 100 יאהר

אפגעצאהלטער קאפיטאל	$20,000,000
רעשט	20,000,000
טאטאל אסעטס איבער	550,000,000

געלד זענדונגען קיין אייראפא

דיזע באנק האט אייגענצייכענטע מעגליכקייטען צו שיקען געלד אין די הויפט שטעדט פון אייראפא. פאר ווייטערע אינפארמאציע זיך ווענדען אין איינעם פון אונזערע ברענטשעס.

אפיסעס אין טאראנטא

טאראנטא ברענטש	32 יאנג סטריט
בענק און בריטיש נארטה אמע־ ריקא ברענטש	49 יאנג סטריט
באטהורסט סטריט	680 קינג סטריט וועסט
בלור סט. און לענסדאון עוו. ברענטש	1293 בלור סט.
קארלטאן סטריט	488 יאנג סטריט
דאנדעס סט. און לענסדאון עוו. ברענטש	697 דאנדעס סטריט
איירלסקאורט	1226 סט. קלעיר עוו. וועסט
קינג און דאפרין סט.	1211 קינג סט. וועסט
פארקדייל	קאר. קווין און עלמגראוו
קווין און פארטלאנד סטריטס	577 קווין סט. וועסט
קווין סט. איסט	711 קווין סט. איסט
קווין סט. און ביעטש עוו	2234 קווין סט. איסט
ראיס עוו. ברענטש	196-8 ראיס עוועניו
וועסט טאראנטא	2859 דאנדעס סטריט
יאנג סט.	2 יאנג סטריט
בלור און ספעדיינא	322 בלור סט. וועסט
יאנג און בלור סטריטס	776 יאנג סטריט

THE DOMINION BANK

סי־י האל ברענטש
קאר. קווין און מעראלי סטריט טאראנטא

מיר גיבען ארויס

פוילישע דרעפטס און שיקען געלט נאך פוילען

וו. וואלקער מענעדזשער

IMPERIAL BANK OF CANADA

עטאבלירט 1875

״געלעגענהייט״ מיינט צו האבען קאפיטאל און זיין ביכולת צו אינוועסטען עס ווען די געלעגענהייט קומט.

צו באקומען קאפיטאל מוזט איהר שפארען עטוואס געלט יעדע וואך און דאן וועט אייער געלט ארבייטען פאר אייך. מיר וועלען אייך העלפען שפארען — מיר צאהלען פראצענט האלב יעהרליך.

קאפיטאל אויטאריזירט	$10,000,000,00
באצאהלטער קאפיטאל	7,000,000,00
רעזערוו פאנד	7,500,000,00

פיער און פערציגסטער יעהרליכער באריכט אפריל דעם 30־טען, 1919.

קווין סטריט און פאלמערסטאן עוועניו ברענטש.
ד. ג. ראי, — מענעדזשער.

THE ROYAL BANK OF CANADA

קאפיטאל און רעזערוו — $33,000,000
טאטאל אסעטס איבער — $533,000,000

עס איז אן אלט עטאבלירטער פאקט, אז עקאנאמיע איז א וויכטיגער פאקטאר אין אן ערפאלגרייכער קאריערע, און דארום, אויב איהר ווילט עקאנאמיזירען, קומט צו אונז און מיר וועלען מיט צופרידענהייט אייך העלפען.

פאנגט אן א ראיאל בענק און קענעדע סייווינגס אקאונט,

מיר נעהמען אן דעפאזיטס פון $1 און העכער, מיר צאהלען דעם העכסטען אינטערעסט.

אויב איהר האט בדעה צו פאהרען קיין אייראפא, אדער ווינשט צו שיקען געלט צו אייערע פריינד, קומט און זעהט אונזער ״פארין דעפארטמענט״.

מיר גיבען ארויס טשעקס פאר אלע אויסלענדישע לענדער. מיר פארקויפען אויך טראוועלערס טשעקס.

מיר רעדען אידיש, רוסיש, פויליש און איטאליעניש אינ׳ם דאנדעס און טשעסטנאט סטריט ברענטש.

D. ASLING, Manager